

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	Toplam
Puan	24	18	16	16	26	100

5 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Teknoloji ve dil üzerine yazma · 24 puan

Kurgu gözlem: Bir sınıfın çevrim içi sohbetinde “yarın gelcem” yazılmış, aynı öğrencinin okul yönetimine gönderdiği iletide ise “Yarın geleceğim.” biçimi kullanılmıştır. Başka bir iletide yalnız bir emoji kullanıldığı için buluşma saatinin onaylanıp onaylanmadığı anlaşılmamıştır.

Bu gözlemlerden hareketle teknoloji ve sosyal medyanın dil kullanımını nasıl etkileyebileceğini 6-8 cümlelik bir görüş paragrafında değerlendiriniz. Bir kolaylığı, bir iletişim riskini ve bağlama uygun dil kullanımı için bir öneriyi somut örneklerle açıklayınız.

Örnek yanıt

Dijital iletişim, kısa sürede haberleşmemizi kolaylaştırır. Arkadaş grubunda kullanılan kısaltmalar yazma süresini azaltabilir. Ancak her kısaltma her okur için açık değildir. Yalnız emojiyle verilen bir cevap, buluşma saatinin kabul edildiğini kesin göstermeyebilir. Bu yüzden resmî iletelerde standart yazımı ve açık cümleleri tercih etmeliyiz. Arkadaşlarımızla konuşurken de tarih ve saat gibi önemli bilgileri sözcüklerle belirtmemiz yanlış anlamayı azaltır. Kullanım ortamına göre dilimizi düzenlemek, teknolojinin hızından yararlanırken anlaşılabilirliği korumamızı sağlar.

- Hızlı iletişim ile anlam açıklığını ayrı etkiler olarak düşün.
- Her iddiayı örneğe bağla; bütün dijital kullanımları tek bir yargıda genelleme.

Dikkat: Sosyal medya dili kesin bozar gibi kanıtsız ve sınırsız bir yargı kurmak.

2. Anlatım tekniklerinin işlevi · 18 puan

Bu çalışma için yazılmış hikâye parçası:

Kapının önünde durdu. “Şimdi girersem bana ne söyleyecekler?” diye içinden geçirdi. Eli tokmağa uzanınca on yıl önceki bir sabahı hatırladı: Aynı kapıdan elinde bavulla çıkmış, arkasından seslenen kardeşine dönüp bakmamıştı. Koridordan gelen ayak sesleriyle bugüne döndü. Elini tokmaktan çekmedi.

Parçada iç konuşma ve geriye dönüşün kullanıldığı bölümleri gösteriniz. Bu iki tekniğin kişinin şimdiki duraksamasını anlamamıza nasıl katkı sağladığını ayrı ayrı açıklayınız.

Örnek yanıt

“Şimdi girersem bana ne söyleyecekler?” kişinin iç konuşmasıdır; kaygısını doğrudan duyurur. On yıl önce bavulla çıkıp kardeşine bakmaması geriye dönüştür; bugünkü karşılaşma kaygısına geçmişteki ayrılığın zemin hazırladığını düşündürür.

- Şimdiki zaman akışından düşünceye ve geçmişe geçilen yerleri ayır.
- Her geçişin okura hangi yeni bilgiyi sağladığını belirle.

Dikkat: Bütün geçmiş zamanlı fiilleri geriye dönüş saymak.

3. Üslubun bıraktığı iz · 16 puan

Bu çalışma için yazılmış hikâye parçası:

Kapı kapandı. Ses kaldı. Kısa, kuru bir ses. Masada iki bardak, bir eksik el. Bekledim. Sonra yine bekledim. Duvar saati, susmayı bilmeyen tek şeydi odada.

Parçanın üslubunu belirleyen iki özelliği metinden örnekle gösteriniz. Bu özelliklerden birinin bekleyiş duygusuna katkısını açıklayınız.

Örnek yanıt

Kısa ve yer yer eksilteli cümleler kullanılmıştır: “Ses kaldı.”, “Kısa, kuru bir ses.” Ayrıca “bekledim” sözcüğü tekrarlanır. Kısa kesintiler ve tekrar, zamanın ağır ilerlediği kesintili/uzayan bekleyişi hissettirir.

- Ne anlatıldığından önce cümlelerin nasıl kurulduğuna bak.
- Biçimsel seçimin okuma ritmi ve duyguda yarattığı etkiyi açıkla.

Dikkat: Tema sözcüğünü üslup özelliği gibi yazmak.

4. Bir anahtarın anlamı · 16 puan

Bu çalışma için yazılmış küçürek hikâye:

Yıllar sonra eski evinin kapısını çaldı. Açan çocuk onu tanıımıyordu. “Ben burada büyüdüm,” dedi. Çocuk içeri seslendi: “Bir yabancı geldi!” Elindeki anahtarı cebine koydu.

Son cümlede anahtarın cebe konmasını, kişinin evle kurduğu ilişki bakımından yorumlayınız. Yorumunuzu iki metin ayrıntısıyla destekleyiniz; metnin kesin olarak söylemediği bir şeyi de belirtiniz.

Örnek yanıt

Anahtarın cebe konması, kişinin bir zamanlar kendine ait hissettiği eve artık aynı şekilde giremediğini/aidiyetinin değiştiğini kabullenmesi olarak yorumlanabilir. Yıllar sonra dönmesi ve çocuğun onu yabancı diye tanıtmaması bu yorumu destekler. Evin kime ait olduğu veya kişinin neden ayrıldığı kesin verilmez.

- Anahtarın fiziksel işleviyle kişinin artık yabancı sayılmasını birlikte düşün.
- Yorumunu destekleyen ayrıntılarla bilinmeyen geçmişi ayır.

Dikkat: Evin zorla elinden alındığını metnin kesin bilgisi saymak.

5. Anlamı koruyarak dil düzeltme · 26 puan

Hikâye taslağındaki cümleler:

“zeynep de eski defteri ankaraya götürdü mü”

“Kapak aşınmıştı ancak sayfalar sağlamdı.”

İlk cümleyi yazım ve noktalama kurallarına göre düzeltiniz. İkinci cümledeki “ancak” sözcüğünün kurduğu anlam ilişkisini açıklayıp aynı ilişkiyi başka bir bağlayıcıyla koruyarak cümleyi yeniden yazınız.

Örnek yanıt

“Zeynep de eski defteri Ankara’ya götürdü mü?”

Ancak, karşıtlık/beklentinin tersini gösterme ilişkisi kurar. “Kapak aşınmıştı fakat sayfalar sağlamdı.” biçimi aynı ilişkiyi korur.

- Özel adların yazımı ve soru biçimini düzelt.
- İkinci cümlede kapağın durumuna rağmen sayfaların farklı durumda olmasını ilişkilendir.

Dikkat: Ancak bu cümlede yalnız/sadece anlamında yorumlamak.